

پرسش ۱۳۶: معنای فرمایش امیرالمؤمنین (علیه السلام) در دعای صباح چیست؟ (عقل من مغلوب است).

سؤال / ۱۳۶: ما معنى قول أمير المؤمنين (عليه السلام) في دعاء الصباح: (عقلي مغلوب) ([164]) ؟

معنای این فرمایش امیرالمؤمنین (علیه السلام) «عقلی مغلوب» (عقل من مغلوب است) در دعای صباح چیست؟

الجواب: بسم الله الرحمن الرحيم

والحمد لله رب العالمين، وصلى الله على محمد وآل محمد الأئمة والمهدين

من جهة الأنا والظلمة، فلو لم يكن فيه هذا الحال لكان محمد (صلى الله عليه وآله وسلم)، وكان في مرتبة (إنا فتحنا لك فتحاً مبيناً) ([165])، وهي مرتبة محمد (صلى الله عليه وآله وسلم)، فكما ذكرت سابقاً في سورة الفاتحة ([166])، وفي المتشابهات ([167]) أن محمداً (صلى الله عليه وآله وسلم) فُتِحَ له وكُشِفَ له غطاء اللاهوت، فهو في حالة خفقٍ بين الفناء فلا يبقى إلا الله الواحد القهار، وبين العودة إلى الأنا والشخصية.

پاسخ:

بسم الله الرحمن الرحيم

والحمد لله رب العالمين، و صلى الله على محمد و آل محمد الائمة و المهديين و

سلم تسليماً.

از جهت من (أنا) و ظلمت می باشد، و اگر این حالت در او نبود، حضرت محمد (صلى

الله عليه وآله وسلم) می شد و در جایگاه (ما برای تو پیروزی نمایانی را مقدر کرده ایم) ([168])

قرار می گرفت، که جایگاه حضرت محمد (صلى الله عليه وآله وسلم) می باشد. همان طور که

پیش تر در سوره ی فاتحه ([169]) و در کتاب متشابهات ([170]) بیان داشتیم، برای حضرت

محمد (صلى الله عليه وآله وسلم) فتح و گشایش حاصل شد و پرده ی لاهوت برای آن حضرت

برداشته شد و او در این حالت در فنا که جز خداوند واحد قهار باقی نمی ماند و در بازگشت به من و شخصیت، به نوسان درآمد.

و علي (عليه السلام) لم يكشف له هذا الغطاء، وقد ذكر هذا هو (عليه السلام) عندما قال: (لو كشف لي الغطاء لما ازدت يقيناً) ([171])، أي الذي كشف لمحمد (صلى الله عليه وآله و سلم)، وإلا فهو كشف له الغطاء دون مرتبة محمد (صلى الله عليه وآله و سلم).

این حجاب و پوشش برای حضرت علی (علیه السلام) برداشته نشد و آن حضرت این موضوع را هنگامی که فرمود: «اگر پرده از جلوی روی من برداشته شود، چیزی بر یقینم افزوده نگردد»، ([172]) بیان داشته است که مراد، آن حجابی است که برای حضرت محمد (صلى الله عليه وآله و سلم) مکشوف گردید وگرنه برای آن حضرت (علیه السلام) نیز در جایگاهی پایین تر از حضرت محمد (صلى الله عليه وآله و سلم) حجاب گشوده شده است.

[164] - دعاء الصباح / مفاتيح الجنان.

[165] - الفتح : 1.

[166] - أسرار الإمام المهدي - شيء من تفسير سورة الفاتحة : مراتب أسماء الله تعالى / المرتبة الثالثة.

[167] - أسرار الإمام المهدي (المتشابهات) : ج 2 / سؤال (28) حول الحجب النورانية والظلمانية وموارد أخرى ، فراجع.

[168] - فتح: 1.

[169] - اسرار امام مهدی - گزیده‌ای از تفسیر سوره‌ی فاتحه: مراتب اسم‌های خداوند متعال: مرتبه‌ی سوم.

[170] - اسرار امام مهدی - متشابهات: ج 2 پرسش 28 درباره‌ی حجاب‌های نورانی و ظلمانی و سایر موارد.

[171] - المناقب لابن شهر آشوب: ج 1 ص 317، المناقب للخوارزمي: ص 375.

[172] - مناقب ابن شهر آشوب: ج 1 ص 317؛ مناقب خوارزمی: ص 375.